"GĦAL DEJJEM IT-TJIEBA TIEGĦU!" RITORNELL GĦALL-ĠUBLEW TAL-ĦNIENA

Fr Marcello Ghirlando

Nhar is-Sibt 11 ta' April li għadda, lejlet il-Festa tal-Ħniena Divina, qabel l-Għasar Solenni mmexxi mill-Qdusija Tiegħu l-Papa Franġisku, inqrat il-Bolla tal-Indizzjoni *Wiċċ il-Ħniena (Misericordiae Vultus)* dwar il-Ġublew Straordinarju tal-Ħniena.

L-Introduzzjoni kif ukoll il-Konklużjoni ta’ *Misericordia Vultus* jagħtuna l-għan u l-ispirtu tal-Ġublew kif mixtieq li jiġi mgħajjex u ċċelebrat mill-Papa Franġisku: “Ġesù Kristu hu wiċċ il-ħniena tal-Missier. Il-misteru tal-fidi Nisranija donnu jsib f’din il-kelma l-ġabra sħiħa tiegħu. Hi saret ħajja, viżibbli u laħqet il-quċċata tagħha f’Ġesù ta’ Nazaret. Il-Missier, “għani fil-ħniena” (Efes 2:4), wara li wera ismu lil Mosè bħala “Alla li jagħder u jħenn; tqil biex jagħdab u kbir fit-tjieba u l-fedeltà” (Eż 34:6), ma hediex, b’ħafna modi u f’bosta waqtiet tal-istorja, jgħarraf in-natura divina tiegħu. Fil-“milja taż-żminijiet” (Gal 4:4), meta kollox kien imqiegħed fl-ordni skont il-pjan tiegħu ta’ salvazzjoni, Hu bagħat lil Ibnu mwieled mill-Verġni Marija biex jurina darba għal dejjem l-imħabba tiegħu. Min jara lilU jara lill-Missier (ara Ġw 14:9). Ġesù ta’ Nazaret bil-kelma tiegħu, bil-ġesti tiegħu u bil-persuna sħiħa tiegħu juri l-ħniena ta’ Alla”.

“Għalhekk din is-Sena Mqaddsa straordinarja, biex ngħixu fil-ħajja ta’ kuljum il-ħniena li sa minn dejjem il-Missier xerred fuqna. F’dan il-Ġublew ejjew inħallu lil Alla jissorprendina. Hu ma jegħja qatt jiftaħ beraħ il-bieb ta’ qalbu biex itennilna li jħobbna u jrid jaqsam ħajtu magħna. Il-Knisja tħoss b’mod qawwi l-urġenza li xxandar il-ħniena ta’ Alla. Il-ħajja tagħha tkun awtentika u kredibbli meta tagħmel mill-ħniena t-tħabbira konvinta tagħha. Hi taf li l-ewwel dmir tagħha, fuq kollox fi żmien bħalma hu dan tagħna, mimli b’tamiet kbar imma wkoll b’kuntrasti qawwija, hu dak li ddaħħal lil kulħadd fil-misteru kbir tal-ħniena ta’ Alla, hi u tikkontempla l-wiċċ ta’ Kristu. Il-Knisja hi l-ewwel waħda li hi msejħa tkun xhud awtentika tal-ħniena, billi tistqarrha u tgħixha bħala l-qalba tar-Rivelazzjoni ta’ Ġesù Kristu. Mill-qalb tat-Trinità, mill-ġewwieni l-aktar profond tal-misteru ta’ Alla, tnixxi bla waqfien ix-xmara kbira tal-ħniena. Din l-għajn ma tista’ qatt tinxef, ikunu kemm ikunu dawk li jersqu jixorbu minnha. Kull darba li xi ħadd jiġi bżonnha, jista’ jersaq lejha, għax il-ħniena ta’ Alla hi bla tarf. Daqskemm ma nistgħu qatt nifhmu l-fond

tal-misteru li fih tinsab, daqshekk ieħor hu bla tarf l-għana li joħroġ minnha. F'din is-Sena tal-Ġublew, il-Knisja ssir eku tal-Kelma ta' Alla li tidwi qawwija u konvinċenti bħala kelma u ġest ta' maħfra, ta' tweżin, ta' għajnuna, ta' mħabba. Ma tegħja qatt toffri l-ħniena u tistabar dejjem fil-faraġ u l-maħfra li xxerred. Il-Knisja ssir leħen għal kull raġel u mara u ttenni b'fiduċja u bla waqfien: "Ftakar fil-ħniena u t-tjieba tiegħek, għax huma minn dejjem, Mulej" (Salm 25:6)".

Il-Papa jixtieq li s-Sena tal-Ġublew tkun kollha kemm hi mgħixha fid-dawl tal-ħniena li Alla kontinwament jimliena biha. Huwa jrid li s-sena tibda fit-8 ta' Diċembru, is-Solennità tat-Tnissil bla Tebgħa ta' Marija u l-50 anniversarju mill-għeluq tal-Konċilju Vatikan II. Kien dan il-Konċilju li sejjaħ lill-Knisja xxandar il-Vanġelu b'modi ġodda lid-dinja biex b'hekk twassal il-ħniena ta' Alla kullimkien u lil kulħadd.

Wara li jinfetaħ il-Bieb tas-Sena tal-Ġublew fil-Bażilika ta' San Pietru fit-8 ta' Diċembru, jinfetħu wkoll il-Bibien tal-Bażiliċi Papali fil-jiem ta' wara. Bħala sinjal ta' komunjoni mal-Knisja kollha, il-Papa talab li f'kull Djoċesi tad-dinja jinfetaħ "Bieb tal-Ħniena" għaċ-ċelebrazzjonijiet lokali tas-Sena tal-Ġublew.

Ħarsa ħafifa lejn il-Bolla turina li hija mibnija fuq tliet temi prinċipali.

1. Il-Papa jitkellem fuq it-teoloġija tal-ħniena: jispjega r-rwol tal-ħniena fil-ħajja tal-poplu u tal-

Knisja li t-tnejn jirċievu l-abbundanza tal-ħniena ta' Alla u huma msejħa jkunu xhud tagħha. Għall-Papa l-ħniena mhijiex xi idea astratta, imma realtà konkreta li biha Alla juri li l-imħabba tiegħu hija dik ta' missier jew omm, imħabba ħierġa mill-profond ta' qalb li tindokra l-ulied. Il-ħniena hija l-pedament tal-ħajja tal-Knisja tant li l-Knisja stess titqies kredibbli minn kemm tixhed u turi din l-imħabba mimlija ħniena u kompassjoni. Hu għalhekk li l-motto tas-Sena tal-Ġublew huwa "Ħanina bħall-Missier". Il-Papa jisħaq li kull fejn il-Knisja jew l-Insara huma preżenti, trid tidher sewwa l-ħniena tal-Missier, irid ikun hemm oasi ta' ħniena.

2. Il-Papa jgħaddi biex joffri diversi modi biex wieħed jgħix sewwa s-Sena tal-Ġublew: il-pellegrinaġġ bħala sinjal ta' konverżjoni; l-għoti tal-maħfra; li wieħed jevita li jiġġudika, igħir u jgħid fuq l-oħrajn; li wieħed jikkultiva ftuħ tal-qalb lejn dawk li huma fil-periferiji tas-soċjetà u jwassal il-faraġ, il-ħniena u jkun solidali ma' dawk li jgħixu f'sitwazzjonijiet prekarji; li wieħed jagħmel bil-ferħ l-opri tal-ħniena, kemm dawk korporali u kemm dawk spiritwali; li wieħed jieħu sehem fl-inizjattiva "24 siegħa għall-Mulej" li tixpruna lil dak li jkun għat-talb u s-Sagrament tar-Rikonċiljazzjoni fir-Randan. Il-Papa jgħaddi anke kelma qawwija lill-konfessuri: isejħilhom biex ikunu sinjali awtentiċi tal-ħniena tal-Missier. Matul ir-Randan tas-Sena Mqaddsa hu stess se jibgħat lill-"Missjunarji tal-Ħniena" - saċerdoti li se jkollhom l-awtorità li jaħfru anke d-dnubiet riservati lis-Santa Sede; lil dawn jixtieqhom ikunu sinjali tal-Missier li jilqa' lil dawk kollha li qed ifittxu l-maħfra.

3. Il-Papa jsejjaħ għall-ġustizzja u għall-konverżjoni. Jitlob lill-membri tal-organizzazzjonijiet kriminali u dawk li huma korrotti biex ibiddlu ħajjithom u jilqgħu l-grazzja tal-ħniena ta' Alla. Ifakkar li kemm il-Ġudajiżmu u kemm l-Islam iqisu l-ħniena ta' Alla bħala attribut importanti ħafna. Jawgura li dan il-Ġublew ikun okkażjoni li jqarreb ir-reliġjonijiet fi spirtu ta' djalogu u ta' għarfien reċiproku li jbiegħdu l-vjolenza u d-diskriminazzjoni. Ifakkar ukoll fir-relazzjoni bejn il-ġustizzja u l-ħniena li huma żewġ dimensjonijiet ta' realtà unika li ssib il-milja tagħha fl-imħabba. Alla huwa ġust; imlaqqam fil-ġustizzja jwelled il-ħniena li fiha aħna nagħmlu esperjenza ta' mħabba li hija l-pedament tal-imħabba vera.

Il-Papa jagħlaq il-Bolla billi jħares lejn Marija, xhud tal-ħniena ta' Alla u jfakkar fil-qaddisin li taw ħajjithom jixhdu għall-ħniena ta' Alla, fosthom Santa Fawstina Kowalska. "Il-ħsieb tagħna jdur issa fuq Omm il-Ħniena. Il-ħlewwa ta' ħarsitha sseħibna tul din is-Sena Mqaddsa, biex ilkoll kemm aħna nistgħu niskopru mill-ġdid il-ferħ tal-ħlewwa ta' Alla. Ħadd daqs Marija ma għaraf il-qawwa tal-misteru ta' Alla magħmul bniedem. Kollox fil-ħajja tagħha kien magħġun mill-preżenza tal-ħniena li saret laħam. Omm il-Mislub Rxoxt daħlet fis-santwarju tal-ħniena divina għax ħadet sehem intimu fil-misteru ta' mħabbtu. Magħżula biex tkun Omm l-Iben ta' Alla, Marija kienet sa minn dejjem imħejjija mill-imħabba tal-Missier biex tkun *Arka tal-Patt* bejn Alla u l-bnedmin. Ħarset fil-qalb tagħha l-ħniena divina f'sintonija perfetta ma' Binha Ġesù. L-għanja tagħha ta' tifħir, fuq l-għatba ta' dar Eliżabetta, kienet iddedikata lill-ħniena li tinfirex "f'kull żmien" (Lq 1:50). Anki aħna konna preżenti f'dawk il-kelmiet profetiċi tal-Verġni Marija. Dan ħa jkun ta' faraġ għalina u jweżinna meta niġu biex ngħaddu mill-Bieb Imqaddes biex induqu l-frott tal-ħniena divina. Taħt is-salib, Marija flimkien ma' Ġwanni, id-dixxiplu l-maħbub, hi xhud tal-kelmiet ta' maħfra li joħorġu minn fomm Ġesù. L-ogħla maħfra offruta lil min sallbu turina sa fejn kapaċi tasal il-ħniena ta' Alla. Marija

tixhed li l-ħniena tal-Iben ta' Alla ma tafx b'limiti u tilħaq lil kulħadd bla ma tħalli lil ħadd barra. Induru lejha bit-talba antika u dejjem ġdida tas-*Salve Regina*, biex ma tehda qatt iddawwar lejna dawk l-għajnejn tagħha tal-ħniena u tagħmilna denji li nikkontemplaw il-wiċċ tal-ħniena, Binha Ġesù. It-talba tagħna tasal ukoll f'riġlejn tant Qaddisin u Beati li għamlu mill-ħniena l-missjoni ta' ħajjithom. B'mod partikulari, ħsiebna jdur lejn l-appostlu l-kbir tal-ħniena, Santa Fawstina Kowalska. Hi, li kienet imsejħa biex tidħol fil-profondità tal-ħniena divina, tidħol għalina u tiksbilna l-grazzja li ngħixu u nimxu dejjem fil-maħfra ta' Alla u fil-fiduċja li ma tiġġarrafx fi mħabbtu" (24).

Bħal f'kull Sena tal-Ġublew wieħed jista' igawdi mill-Indulġenza Plenarja li tingħata skont il-kundizzjonijiet mitluba. Is-Sena Mqaddsa tal-Ħniena mnedija mill-Papa Franġisku tagħlaq nhar l-20 ta' Novembru 2016, fis-Solennità ta' Kristu Sultan

Referenzi Bibliċi f'*Misericordiae Vultus*

Meta wieħed janalizza ftit din il-Bolla tal-Indizzjoni dwar il-Ġublew Straordinarju tal-Ħniena wieħed jinduna li hija mibnija fuq il-Kelma ta' Alla. Fil-fatt il-Papa jagħmel 50 referenza diretta jew indiretta mill-Iskrittura Mqaddsa, 15 mit-Testment il-Qadim u 35 mit-Testment il-Ġdid.

Dawn huma r-referenzi li jagħmel Papa Franġisku: mit-Testment il-Qadim, Ġen 1:28; Eż 34:6; Salmi 25:6; 51:11-16; 70:2; 103:3-4; 136; 146:7-9; 147:3,6; Iż 58:6-11; 61:1-2; Hos 6:6; 11:5; 11:8-9; Mik 7:18-19. Mit-Testment il-Ġdid, Mt 5:7; 5:48; 9:13; 9:36; 14;14; 15:37; 18:22; 18:33; 18:35; 25:31-45; 26:30 (ma' dawn inżidu s-sejħa ta' Mattew f'9:9-13 li fuqha jikteb il-Papa mingħajr ma jagħmel ir-referenza numerika); Mk 5:19; Lq 1:50; 7:5; 6:27; 6:36; 6:37-38; 15:1-32; (ma' dawn inżidu d-diskors programmatiku ta' Ġesù f'Nazaret f'Luqa 4:16-21 li fuqha jikteb il-Papa mingħajr ma jagħmel ir-referenza numerika); Ġw 14:9 (ma' dan inżidu t-test li jirreferi għal presenza ta' Marija taħt is-salib f'Ġw 19:25-27 li fuqha jikteb il-Papa mingħajr ma jagħmel ir-referenza numerika); Rum 10:3-4; 11:32; 12:8; Gal 4:4; Efes 1:4; 2:4; 4:26; Fil 2:16; 3:6; Lhud 2:17; 4:16; Apk 7:4; 1Ġw 4:8-16.

Laqatni ħafna n-numru 7 tal-*Misericordiae Vultus.* Hekk jikteb testwalment

il-Papa: "Għal dejjem hi l-ħniena tiegħu": ir-ritornell li nsibu f'kull vers tas-Salm 136 waqt li jirrakkontalna l-istorja tar-rivelazzjoni ta' Alla. Bil-qawwa tal-ħniena tiegħu, il-ġrajjiet kollha tat-Testment il-Qadim mimlijin b'valur salfiviku qawwi. Il-ħniena tagħmel l-istorja ta' Alla ma' Israel storja ta' salvazzjoni. Itenni l-ħin kollu: "Għal dejjem hi l-ħniena tiegħu", kif jagħmel is-Salm, donnu jrid ikisser iċ-ċirku tal-ispazju u taż-żmien biex idaħħal kollox fil-misteru etern tal-imħabba. Donnu jrid jgħid li mhux biss fl-istorja, imma għal dejjem il-bniedem se jkun taħt il-ħarsa ħanina tal-Missier. Mhux ta' b'xejn li l-poplu ta' Israel ried idaħħal dan is-Salm, il-"*Hallel* il-kbir" kif inhu msejjaħ, fil-festi liturġiċi l-iżjed importanti. Qabel il-Passjoni tiegħu, Ġesù talab b'dan is-Salm tal-ħniena. Dan jgħidhulna l-evanġelista Mattew meta jniżżel li wara li "kantaw is-salmi" (26:30), Ġesù u d-dixxipli tiegħu ħarġu lejn l-Għolja taż-Żebbuġ. Waqt li Hu waqqaf l-Ewkaristija, tifkira dejjiema tiegħU u tal-Għid tiegħu, qiegħed simbolikament fid-dawl tal-ħniena dan l-ogħla att tar-Rivelazzjoni. Fl-istess xefaq tal-ħniena, Ġesù għex l-istess passjoni u mewt tiegħu, konxju mill-misteru kbir ta' mħabba li kellu jitwettaq fis-salib. Meta nafu li Ġesù nnifsu talab b'dan is-Salm, għalina l-Insara dan isir iktar importanti u jimpenjana biex nużaw dan ir-ritornell fit-talb tagħna ta' tifħir li nagħmlu kuljum: "Għal dejjem hi l-ħniena tiegħu".

Dan in-numru, li fih il-Papa jistedinna nagħmlu tagħna r-ritornell tas-Salm 136, "Għal dejjem hi l-ħniena tiegħu" (li l-Bibbja Maltija tittraduċi b'*tjieba*, li tinkludi fiha l-kunċett profond tal-ħniena,) jista' jgħinna biex nagħtu titwila aktar fit-tul lejn dan is-Salm tant sabiħ li għandu jakkumpanjana matul is-Sena tal-Ġublew tal-Ħniena u jagħtina, biex ingħidu hekk, it-tokki tal-mużika li biha sejrin niżfnu l-ferħ tal-Ġublew.

Salm 136

Is-Salm 136 huwa innu, litanija ta' radd il-ħajr użat fil-liturġija tat-Tempju. Nimmaġinawh jintuża fil-kant, b'solista jkanta l-ewwel vers u l-kor u l-poplu jtennu l-antifona "għax għal dejjem it-tjieba/il-ħniena tiegħu! L-ewwel tlett ivrus jiġbru fihom ġabra introduttiva ta' r-raġunijiet għar-radd il-ħajr lil Alla. Alla jingħata r-radd il-ħajr għaliH innifsu, Hu li Hu Tjieba u Ħniena:

"Roddu ħajr lill-Mulej, għax hu tajjeb,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Roddu ħajr lil Alla fuq l-allat,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Roddu ħajr lis-Sid tas-sidien,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu".

Mill-vers 5 sa 9 ir-radd ta' ħajr lil Alla jiġi mlaqqam fid-don tal-ħolqien. Alla jingħata r-radd ta' ħajr għaliex huwa Ħallieq, il-ħolqien kollu, li hu tajjeb u kollu ġmiel, huwa xogħol idejH. It-tjieba u l-ħniena ta' Alla jidhru fil-ħolqien:

"Hu waħdu għamel
għeġubijiet kbar,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Hu li għamel is-smewwiet
bil-ħsieb,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Li firex l-art fuq l-ilmijiet,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Li għamel id-dawl il-kbar,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Għamel ix-xemx biex
taħkem fuq il-jum,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Il-qamar u l-kwiekeb biex
jaħkmu fuq il-lejl
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu".

Imma Alla huwa anke dak li jirrivela lilu nnifsu fl-istorja tal-fidwa tal-poplu l-magħżul. Hu għalhekk li din il-litanija ta' radd il-ħajr tkompli billi ssib fil-ġrajjiet storiċi tal-fidwa – l-eżodu, il-mixja twila fid-deżert u d-dħul fl-art imwiegħda - ir-raġunijiet għar-radd ta' ħajr fil-vrus 10-22. It-tjieba u l-ħniena ta' Alla jidhru sewwa sew fil-ġrajjiet tal-fidwa tal-poplu l-magħżul:

"Hu darab l-Eġizzjani
f'uliedhom il-kbar,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U ħareġ lil Israel minn ġo
nofshom,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Ħariġhom b'id qawwija u bi
driegħ merfugħ,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Hu feraq fi tnejn il-Baħar tal-
Qasab,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U għadda lil Israel minn ġo
nofshom,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Ġarraf il-Fargħun u l-eżerċtu
tiegħu fil-Baħar tal-Qasab,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Hu mexxa fid-deżert il-poplu
tiegħu,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U xejjen slaten qawwija,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Qered slaten kbar,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Qered lil Siħon, sultan tal-
Amurrin,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U 'l Għog, sultan ta' Basan,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U l-art tagħhom qassamha
b'wirt,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
B'wirt lil Israel, qaddej tiegħu,
għax għal dejjem it-tjieba
tiegħu".

Il-grazzja ta' Alla li kontinwament teħles u tifdi hija anke raġuni biex il-poplu jagħlaq ir-radd ta' ħajr tiegħu fil-vrus 23 u 24. It-tjieba u l-ħniena ta' Alla huma dejjem attwali:

Meta konna magħkusin ftakar
fina,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
U ħelisna mill-għedewwa
tagħna,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.
Lil kulħadd hu jagħti l-ikel,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.

Il-litanija tagħlaq bl-istedina qawwija:

Roddu ħajr lil Alla tas-
smewwiet,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu.

Jidher li dan is-Salm ġie kompost fil-perjodu ta' wara l-eżilju. Ċertament intuża fil-liturġija tat-tempju fil-festi b'konnotazzjoni agrikola u fl-Għid Lhudi. Illum huwa parti mill-"Ħallel il-Kbir"; jintuża fit-talb tas-Sibt filgħodu fis-Sinagogi u waqt iċ-Ċelebrazzjoni tal-Ikla tal-Għid.

Dan is-salm intiret mill-Knisja Nisranija. Kif stqarr il-Papa, ikun xieraq li jsir mudell ta' talb matul is-Sena tal-Ġublew tal-Ħniena. Jgħinna nidħlu f'dik it-taħbita tal-qalb li trodd ħajr kontinwament lil Alla għat-tjieba u għall-ħniena infinita tiegħu: fil-ħolqien, fl-istorja tas-salvazzjoni, fil-ġrajjiet kollha ta' ħajjitna fejn bid-dieher nesperjenzaw il-grazzja tiegħu. F'din it-taħbita tal-qalb ta' radd il-ħajr daħal Ġesù, anke awl il-passjoni tiegħu. FiH imsejħa nidħlu aħna wkoll biex ngħannu minn qalbna, b'fommna u ħajjitna, il-ħniena tiegħu li hi għal dejjem!